

Littafin Daniyel - Lamba Ashirin

Daniyel da Ru'ya ta Yohanna: Bayyana Cikakkiyar Sakar Annabci ta Tashi da Fāduwar Mulkoki

Jeff Pippenger

2023-12-15

'Yar'uwa White sau da yawa tana nuna cewa darussan annabci da ya wajaba a fahimta ana bayyanar da su ne ta wurin tashi da fāduwar masarautu.

“Daga tasowa da fāduwar al'ummai kamar yadda aka bayyana a sarari cikin littattafan Daniyel da Ru'ya ta Yohanna, ya kamata mu koyi yadda dāukaka ta zahiri da ta duniya kadāi ba ta da wani amfani. Babila, tare da dukan kārɓinta da dāukakarta, irin wadda duniyarmu ba ta kārɓa gani ba tun daga wancan lokaci,—iko da dāukaka waɗanda a wajen mutanen zamanin nan suka yi kamar tabbatattu ne kuma masu dawwama,—ina ta kare gaba dāya! Kamar “furen ciyawa,” ta lalace. Yaƙub 1:10. Haka mulkin Mediya da Farisa ya lalace, haka ma mulkokin Girka da Roma. Haka kuma duk abin da ba shi da Allah a matsayin tushensa yake lalacewa. Abin da kadāi zai iya dawwama shi ne abin da yake dāure da manufarsa, kuma yake bayyana halinsa. Ka'idodinsa ne kadāi abubuwa tabbatattu da duniyarmu ta sani.” Annabawa da Sarakuna, 548.

“Ta da fāduwar” mulkokin da aka wakilta a cikin littattafan Daniyel da Ru'ya ta Yohanna su ne cibiyar madaidaiciyar hanya ta nazarin annabci. Fāduwar Babila an misalta ta da fāduwar Babel na Nimrod a Farawa sura ta goma sha dāya. Sa'an nan kuma a Daniyel sura ta biyar, Babila ta sāke fāduwa. Tarihin fitowar papanci zuwa iko a shekara ta 538, da kuma fāduwarta da ta biyo baya a 1798, shi ma yana misalta fāduwar Babila ta karshe, gama ikon papanci, a fahimtar annabci, Babila ce ta ruhaniya. Papanci ya fāɗi a 1798, kuma Ru'ya ta Yohanna sura ta goma sha takwas ta zayyana fāduwarta ta karshe. A Daniyel sura ta goma sha dāya, aya ta arba'in da biyar, papanci, wanda aka wakilta a can a matsayin sarkin arewa, yana kai wa ga kārshensa ba tare da mai taimakonsa ba. Wannan yana faruwa ne sa'ad da kofar jinkai ta rufe, gama aya ta arba'in da biyar ta sura ta goma sha dāya, da aya ta dāya ta sura ta goma sha biyu, suna wakiltar tarihi guda dāya.

Zai kafa alfarwansa na fadarsa tsakanin tekuna a kan tsattsarkan dutse mai dāukaka; duk da haka zai kai ga kārshensa, kuma ba wanda zai taimake shi. A lokacin nan kuwa Mika'ilu zai tashi tsaye, babban sarki wanda yake tsayawa domin 'ya'yan mutanenka: kuma za a yi wani lokaci na wahala, irin wanda bai taɓa kasancewa ba tun da aka zama al'umma har zuwa wannan lokaci dɓin: kuma a lokacin nan mutanenka za su tsira, kowane dāya da za a same shi a rubuce cikin littafin. Daniyel 11:45, 12:1.

Sakon mala'ika na biyu an gina shi bisa gaskiyar cewa Babila ta fāɗi sau biyu. Babila ta zahiri, wadda Nimrod da Belshazzar suke wakilta, ta fāɗi sau biyu; haka kuma Babila ta ruhaniya ta fāɗi a shekara ta 1798, kuma za ta sāke yin haka sa'ad da lokacin jarabawar dān Adam ya kare.

Sai wani mala'ika kuma ya biyo baya, yana cewa, Babila ta fāɗi, ta fāɗi, wannan babban birni, domin ta sa dukan al'ummai suka sha daga ruwan inabin fushin fasikancinta. Ru'ya ta

Yohanna 14:8.

Maimaituwar faɗuwar Babila a cikin mala'ika na biyu tana ba da hujjar annabci don gane ninka kalmomi da jimloli a cikin Nassosi a matsayin alamar haɗaɗɗun saƙonnin mala'ika na biyu da Kiran Tsakiyar Dare. Haka kuma tana tabbatar da ƙa'idar da 'Yar'uwa White ta bayyana, game da cewa nazarin annabci yana ginuwa ne bisa ga tashi da faɗuwar masarautun da aka wakilta a littattafan Daniel da Ru'ya ta Yohanna. Tana kwatanta manufar cewa, domin a fahimci faɗuwar Babila, dole ne mai nazarin annabci ya haɗa tare da dukkan faɗuwar Babila, “layi bisa layi,” domin ya kafa saƙon annabci daidai na faɗuwar Babila ta ƙarshe.

Faɗuwar Babila sau biyu a cikin saƙon mala'ika na biyu, ta dogara ne a kan ƙa'idar annabci wadda ke nuna cewa ana tabbatar da gaskiya bisa ga shaidar shaidu biyu. Ninka ambaton faɗuwar Babila a cikin saƙon, yana wakiltar tsarin aikin annabci wanda aka bayyana a cikin Littafi Mai Tsarki a matsayin ruwan sama na ƙarshe. Wannan tsattsarkan tsari, wanda shi ne ruwan sama na ƙarshe, shi ne aikace-aikacen haɗa layuka daban-daban na annabci wuri guda “layi bisa layi.” Idan dālibin annabci ya yi amfani da shi, wannan tsari yana tabbatar da “saƙon” ruwan sama na ƙarshe. Saƙon ruwan sama na ƙarshe wanda aka tabbatar ta wurin amfani da wannan tsattsarkan tsari, daga nan sai a yi shelarsa a cikin haɗaɗɗun tarihohin annabci na mala'ika na biyu da Kukan Tsakar Dare. Haka ya kasance a tarihin motsin mala'ika na fari, kuma haka yake a yau, a tarihin motsin mala'ika na uku.

Surori na huɗu da na biyar na littafin Daniyel suna wakiltar jerin tarihi da ya shafi tashin da farkon Babila, wanda Nebukadnezzar yake wakilta a sura ta huɗu, sa'an nan kuma fāɗuwa da ƙarshen Babila, wanda Belshazzar yake wakilta a sura ta biyar. A tare, suna samar da layi guda na annabci. Layin annabcin da waɗannan surori biyu suka samar, ya kamata a shimfiɗa shi a bisa Daniyel surori na ɗaya zuwa na uku, domin a kafa saƙon ruwan sama na ƙarshe.

Babi biyu ɗin suna gabatar da fāɗuwar Nebukadnezzar da tashiwarsa kuma bayan haka, da kuma fāɗuwa da hallakar Belshazzar; sabili da haka suna gabatar da fāɗuwar Babila a farkon da kuma a ƙarshen jerin. Jerin annabcin da waɗannan babi biyu suka ƙirƙira an gina shi ne a kan Babila tana fāɗuwa, tana tashi, sa'an nan kuma tana sāke fāɗuwa. Wannan gaskiya kaɗai ta isa ta nuna cewa waɗannan babi biyu suna wakiltar saƙon mala'ika na biyu. Waɗannan babi biyu suna wakiltar tarihin dabbar duniya na Ru'ya ta Yohanna goma sha uku, kuma a cikin wannan tarihin ana shelanta saƙon mala'ika na biyu da Kukan Tsakar Dare sau biyu.

Saboda haka, kafin mu fara nazarin surori na huɗu da na biyar na Daniyel, za mu tantance tsattsarkar hanyar aiki wadda ita ce ruwan sama na ƙarshen lokaci, sa'an nan kuma ta wurin amfani da wannan hanyar aiki za mu tantance saƙon ruwan sama na ƙarshen lokaci.

Wata muhimmiyar alamar hanya a tarihin mala'ika na fari da na biyu ita ce tsarin da dokokin William Miller na fassarar annabci suka wakilta. An yi amfani da waɗannan dokoki domin mutane su gane saƙon Kukan Tsakar Dare, kuma wannan saƙo shi ne saƙon ruwan sama na ƙarshen damina domin wannan tarihin. Wata muhimmiyar alamar hanya a tarihin mala'ika na uku ita ce tsarin da ake wakilta a matsayin “Makullan Annabci”. Ya kamata a yi amfani da waɗannan dokoki tare da dokokin William Miller domin gane saƙon Kukan Tsakar Dare a tarihinmu na yanzu, kuma saƙon

da ake kafawa yanzu ta waɗannan dokoki shi ne saƙon ruwan sama na ƙarshen damina na kwanaki na ƙarshe. Dokokin Miller suna wakiltar ruwan sama na fari a cikin tarihin annabci na dabbar ƙasa, kuma waɗannan dokoki idan aka haɗa su da “Makullan Annabci” suna wakiltar ruwan sama na ƙarshen damina a cikin tarihin annabci na dabbar ƙasa.

Ruwan sama na ƙarshen lokaci shi ne tsari da ake amfani da shi domin samar da saƙon. Akwai waɗanda aka ruɗe domin suna neman gogewar ruwan sama na ƙarshen lokaci, ba tare da sun fara neman saƙon da yake samar da wannan gogewa ba. Ikkisiyoyin Pentikostal na Kiristanci misali ne bayyananne na wannan ruɗi. Irin wannan karkatacciyar alkibla tana nan ga waɗanda kuwa suke neman saƙon ruwan sama na ƙarshen lokaci, amma suka ƙi neman tsarin da yake bayyana tare da kafa saƙon ruwan sama na ƙarshen lokaci. Ba tare da ingantaccen tsari ba, ba za a iya gane saƙon daidai ba. Ba tare da saƙon daidai ba, gogewar daidai abu ne mai yiwuwa ba sam.

Muhimmancin wannan gaskiyar Littafi Mai Tsarki ba ya samun karbuwa a fahimtar mafi yawan mutane, domin ba su taɓa yin la’akari da yiwuwar cewa akwai hanya guda madaidaiciya ta nazarin Littafi Mai Tsarki ba, kuma akwai hanyoyi masu yawa marasa kyau na nazarin Littafi Mai Tsarki. Hanya marar kyau ta nazarin Littafi Mai Tsarki, wadda ta fi kowace yawan zaɓa, ita ce dogara ga ra’ayoyin wasu mutane game da abin da Littafi Mai Tsarki yake koyarwa. Wannan lamari ya zama ruwan dare ƙwarai a tsakanin mutane, har kowane coci yake tsara wani tsari domin magance wannan bukata da aka yi zaton akwai ita a cikin garkensu. Wannan bukata ta ƙarya ce ke haifar da aikin ƙarya na kafa wani tsarin shugabanni waɗanda ake bayyana su a matsayin ƙwararrun ruhaniya game da fahimtar Littafi Mai Tsarki, waɗanda za su shiryar da fahimtar garken da ba su da horo yadda ya kamata. Littafi Mai Tsarki dai yana bayyana wani tsari mai ƙa’ida sosai domin tsarin coci, wanda ya haɗa da dattawa, annabawa, da malamai, amma Littafi Mai Tsarki bai taɓa amincewa da gurbacewar tsarin coci da ke haifar da wani tsarin shugabanni waɗanda aka naɗa domin tantance abin da yake ko abin da ba gaskiya ba ne, sannan daga baya kuma tantance wanda yake ko wanda ba ɗan bidi’a ba ne.

Ka yi ƙoƙari ka nuna kanka abin karɓa ga Allah, ma’aikaci wanda bai kamata ya ji kunya ba, yana rarraba kalmar gaskiya daidai. 2 Timothawus 2:15.

Ya kamata shugaban coci ya yi gargadi, ya tsauta, ya koyar, kuma ya yi tsaro a kan koyarwar ƙarya da waɗanda suke yaɗa irin waɗannan koyarwar ƙarya; amma kowannenmu kuma ya kamata ya “yi karatu domin ya nuna” kansa “abin amincewa ga Allah,” ta wurin “rarraba maganar gaskiya daidai.” A yin haka, dole ne mu san tsarin da Littafi Mai Tsarki ya nuna a matsayin hanyar da ta dace ta rarraba maganar gaskiya daidai. Littafin Ishaya ya bayyana waɗannan al’amura a cikin yanayin ruwan sama na ƙarshe, saboda haka a can ne za mu fara.

A wannan rana Ubangiji da takobinsa mai tsanani, mai girma, mai ƙarfi, zai hukunta liviyatan, macijin nan mai gudu, wato liviyatan, macijin nan mai karkace; kuma zai kashe dodon da yake cikin teku. A wannan rana ku rera mata, Gonar inabi ta jan ruwan inabi. Ni ne Ubangiji nake tsaronta; zan shayar da ita kowane ɗan lokaci: domin kada wani ya cuce ta, zan tsare ta dare da rana. Fushi ba ya cikina: wa zai sa mini ƙayayyawa da sarƙaƙfiya gaba cikin yaƙi? Zan bi ta cikinsu, zan ƙone su tare. Ko kuwa bari ya kama ƙarfina, domin ya yi sulhu da ni; kuma zai yi sulhu da ni. Zai sa waɗanda suka fito daga Yakubu su yi saiwa: Isra’ila za ta yi furanni ta yi

toho, ta kuma cika fuskar duniya da 'ya'ya. Shin ya buge shi, kamar yadda ya buge waɗanda suka bugi shi? Ko kuwa an kashe shi bisa ga kisan waɗanda shi ya kashe? Da awo, sa'ad da ta fito, za ka yi muhawara da ita: ya tsayar da iskar tasarsa a ranar iskar gabas. Saboda haka ta wannan ne za a tsarkake muguntar Yakubu; kuma wannan shi ne dukan amfanin kawar da zunubinsa; sa'ad da ya mai da dukan duwatsun bagaden kamar duwatsun alli da aka farfashe, kurmin gumaka da gumaka masu sassaka ba za su tsaya ba. Duk da haka birni mai katanga zai zama kufai, mazauni kuwa za a yashe shi, a bar shi kamar jeji: a can ɗan maraki zai yi kiwo, a can kuma zai kwanta, ya cinye rassansa. Sa'ad da rassansa suka bushe, za a karya su: mata sukan zo su banka musu wuta: gama al'umma ce marar fahimta: saboda haka wanda ya yi su ba zai ji tausayinsu ba, wanda kuma ya siffanta su ba zai nuna musu alheri ba. Kuma zai faru a wannan rana, cewa Ubangiji zai sussuke daga mashigin kogin har zuwa rafin Masar, kuma za a tattara ku ɗaya bayan ɗaya, ya ku 'ya'yan Isra'ila. Kuma zai faru a wannan rana, cewa za a busa babban kaho, kuma waɗanda suka kusa hallaka a kasar Assuriya, da waɗanda aka kore a kasar Masar, za su zo su yi wa Ubangiji sujada a kan tsattsarkan dutse a Urushalima. Ishaya 27:1–13.

A cikin talifofin da suka gabata, mun yi ta magana sau da yawa game da “tuta” da aka daga domin a kira sauran 'ya'yan Allah su fito daga Babila. Aya ta karshe ta sura ta ashirin da bakwai ta littafin Ishaya tana magana game da aikin wannan tuta sa'ad da take cewa, “za a busa babban kaho, kuma waɗanda suka kusan halaka a kasar Assuriya za su zo.” Assuriya alama ce ta Babila a kwanaki na karshe, kuma waɗanda suka ji sakon gargadin da ke cikin ayar na su fito daga Babila, suna zuwa su yi sujada tare da waɗanda aka wakiltar a matsayin mutum ɗari da dubu arba'in da huɗu waɗanda annabci ya ajiye a “tsattsarkan dutsen da ke Urushalima.”

Aya ta ce, “kuma zai faru a wannan rana.” “Wannan rana,” wadda ita ce ranar da murya ta biyu ta Wahayi sura ta goma sha takwas take kiran sauran 'ya'yan Allah su fito daga Babila, ita ce mahallin dukan surar. Murya ta biyu ta Wahayi sura ta goma sha takwas tana kara a lokacin dokar Lahadi, sa'ad da aka tuna da karuwar Taya.

Sai na ji wata murya dabam daga sama, tana cewa, Ku fito daga cikinta, mutanena, domin kada ku yi tarayya da zunubanta, kuma kada ku sami rabo cikin annobinta. Gama zunubanta sun kai har sama, kuma Allah ya tuna da mugayen ayyukanta. Ru'ya ta Yohanna 18:4, 5.

Ishaya sura ta ashirin da bakwai ta fara ne da bayyana irin wannan rana ɗaya da surar ta kare da ita, sa'ad da take cewa, “A wannan rana Ubangiji da takobinsa mai tsanani, mai girma, mai karfi, zai hukunta Lawiyatan, macijin nan mai saurin gudu, wato Lawiyatan, macijin nan mai karkacewa; zai kuma kashe dodon da yake cikin teku.”

A lokacin dokar Lahadi ne hukuncin zartarwa mai ramako na Allah yake fara sauka a kan mulkokin macijin nan (Majalisar Dinkin Duniya), dabbar nan (paparoma) da annabin karya (Amurka). A lokacin dokar Lahadi ne annabin karya ake kifar da shi a matsayin mulki na shida na annabcin Littafi Mai Tsarki, kuma ridda ta kasa tana haifar da hallakar kasa. Dokar Lahadi ita ce inda hukuncin zartarwa na Allah yake fara sauka a kan macijin, wanda shi ne Shaidan (kuma ana wakiltar mulkinsa na duniya a matsayin maciji), da dabbar da annabin karya. Azaba ce mai ci gaba, wadda take farawa a dokar Lahadi. Farkon da karshen sura ta ashirin da bakwai ta Ishaya dokar

Lahadi ne, kuma surar tana wakiltar takamaiman batutuwa waɗanda suke da alaƙa kai tsaye da tarihin da yake kaiwa ga dokar Lahadi kuma yake biyo bayanta.

Muna yin la'akari da sura ta ashirin da bakwai, domin ita ce ta kafa yanayin annabci na surori na ashirin da takwas da na ashirin da tara. A cikin waɗannan surori za mu samu ma'anar ruwan sama na ƙarshe a matsayin wata hanya ta aiki, wadda za ta ba mu damar fahimtar muhimmancin dōra surori na huɗu da na biyar na Daniel a kan surori na ɗaya zuwa na uku na Daniel. Bayan Ishaya sura ta ashirin da bakwai ta bayyana farkon hukunci mai ci gaba a kan mulkin macijin, sai ya rubuta cewa a wancan zamani an umurci mutanen Allah su “yi mata waƙa.” Wa wa za a yi wa waƙa?

Amsar game da za a rera wa tana cikin taken waƙar, domin za su rera “gonar inabi ta jan giya, wadda Ubangiji yake kiyaye wa.” Labarin gonar inabin labarin mutanen Allah ne, kuma Ishaya ne ya fara ambatonsa a babi na biyar.

Yanzu zan rera wa ƙaunataccena waƙa game da gonar inabinsa. Ƙaunataccena yana da gonar inabi a kan tudu mai matuƙar albarka. Ya kewaye ta da katanga, ya tsince duwatsunta, ya dasa ta da mafiƙciyar kurangan inabi, ya gina hasumiya a tsakiyarta, ya kuma yi matsewar ruwan inabi a cikinta. Sa'an nan ya sa zuciya za ta ba da 'ya'yan inabi, amma sai ta ba da mugayen 'ya'yan inabi. Yanzu fa, ya ku mazaunan Urushalima, ku mutanen Yahuza, ina roƙonku, ku yi hukunci tsakanina da gonar inabina. Mene ne kuma za a iya yi wa gonar inabina da ban yi mata ba? Don me, sa'ad da na sa zuciya za ta ba da 'ya'yan inabi, sai ta ba da mugayen 'ya'yan inabi? To, yanzu ku zo; zan faɗa muku abin da zan yi wa gonar inabina. Zan kawar da katangarta, za a cinye ta; zan rushe bangonta, za a tattake ta. Zan mayar da ita kufai; ba za a datse ta ba, ba kuma za a nome ta ba; amma ƙaya da sarƙaƙƙiya za su tsiro a cikinta. Zan kuma umarci gizagizai kada su zubo mata da ruwan sama. Gama gonar inabin Ubangijin runduna ita ce gidan Isra'ila, mutanen Yahuza kuma su ne tsiron da yake jin dadinsa. Ya sa zuciya ga shari'a, amma ga zalunci; ga adalci, amma ga kuka. Ishaya 5:1–5.

A cikin tarihin rikicin dokar Lahadi, mutanen Allah za su raira waƙar gonar inabi ga mutanen Allah, gama waƙar tana cewa, “Yanzu fa, ya mazaunan Urushalima, da mutanen Yahuza, ku yi hukunci, ina roƙonku, tsakanina da gonar inabina.” Waƙar gonar inabi ita ce waƙar da ke bayyana wucewar wani al'ummar alkawari na dā, yayinda Allah yake shiga alkawari da waɗanda Bitrus ya ce “a dā ba ku mutane ba ne, amma yanzu ku mutanen Allah ne.” Tana bayyana cewa ba ruwan sama ya sauko a kan gonar inabin ba, ta haka tana bayyana aikin Iliya wanda ya zo a wancan zamani, kuma wanda shi kaɗai ne zai iya kawo ruwan sama a lokacin nan. Mun sani cewa waƙar tana magana ne game da wucewar wasu mutanen alkawari, gama Kristi ne ya raira waƙar gonar inabin ga Isra'ila ta dā, a lokacin da ake wucewa da Isra'ila ta dā, yayinda Allah kuma a lokaci guda yake shiga alkawari da Isra'ila ta ruhaniya.

Ku saurari wani misali kuma: Akwai wani maigida, wanda ya dasa gonar inabi, ya kuma yi mata katanga kewaye da ita, ya haƙa wurin matse ruwan inabi a cikinta, ya gina hasumiya, ya kuma ba wa manoma haya, sa'an nan ya tafi wata ƙasa mai nisa. Da lokacin 'ya'yan itacen ya yi kusa, sai ya aiki bayinsa zuwa wurin manoman domin su karɓi amfaninta. Amma manoman suka kama bayinsa, suka dūki ɗaya, suka kashe wani, suka jejjefi wani da duwatsu. Sai ya sāke

aiki waɗānsu bayin, fiye da na farkon yawa; su ma kuwa suka yi musu haka nan. Amma a ƙarshe duka sai ya aiki musu dānsa, yana cewa, Za su girmama dāna. Amma da manoman suka ga dān, sai suka ce a tsakaninsu, Wannan shi ne magāji; ku zo, mu kashe shi, mu kuma ƙwace gādonsa. Sai suka kama shi, suka fitar da shi daga gonar inabin, suka kashe shi. To, in ubangijin gonar inabin ya zo, me zai yi wa waɗānnan manoma? Suka ce masa, Zai hallaka waɗānnan mugayen mutane da mummunar hallaka, ya kuma ba da gonar inabin ga waɗānsu manoma, waɗānda za su ba shi amfaninta a lokutansu. Yesu ya ce musu, Ashe, ba ku taɓa karantawa a cikin Nassosi ba cewa, Dutsen da magina suka ƙi, shi ne ya zama babban dutsen kusurwa: wannan aikin Ubangiji ne, kuma abin al’ajabi ne a idanunmu? Saboda haka ina gaya muku, za a ƙwace mulkin Allah daga gare ku, a kuma ba shi ga wata al’umma mai ba da amfaninsa. Kuma duk wanda zai fāɗi a kan wannan dutse zai karye; amma duk wanda dutsen zai fāɗa wa, zai murƙushe shi ya zama gari. Da manyan firistoci da Farisiyawa suka ji misalansa, sai suka gane cewa yana magana ne a kansu. Matiyu 21:33–45.

Sa’ad da Yesu ya rerawa Isra’ila ta dā waƙar gonar inabin Allah, saƙon ya ja su ƙwarai cikin mantikarsa da ƙarfinsa, har da Yesu ya tambayi Yahudawan nan masu gardama abin da Ubangijin gonar inabin zai yi wa waɗānda suka kashe Dan, ba su iya ƙaurace wa ba sai dai su ba da amsar da ta dace, sa’ad da suka ce, “Zai hallaka waɗānnan mugayen mutane da mummunar hallaka, kuma zai ba da gonarsa ga waɗānsu manoma, waɗānda za su ba shi ’ya’yanta a lokutansu.”

Sa’an nan Yesu nan da nan ya ƙara wata aya ga waƙar, sa’ad da ya rera game da dutsen da aka ƙi, kuma ya tattara amsarsu da baitin ƙarshe sa’ad da ya ce, “Saboda haka ina gaya muku, Za a ƙwace Mulkin Allah daga gare ku, a ba shi ga al’umma mai ba da ’ya’yansa. Kuma duk wanda ya fāɗi a kan wannan dutse za a ragargaje shi: amma duk wanda dutsen ya fāɗa wa kansa, zai niƙa shi ya zama ƙura.” Maganar “ya niƙa shi ya zama ƙura” tana amsa kuwwar Ishaya ashirin da bakwai wadda take cewa, “dukan duwatsun bagaden za su zama kamar duwatsun alli da aka farfasa ƙaf, kurmomi da gumaka kuma ba za su tsaya ba.” Dukansu suna nuni ga aikin farfadowa da Yosiya ya aiwatar, wanda ya kasance alamar waɗānda suke a kwanaki na ƙarshe da suke sāke gano “sau bakwai”, wanda shi ne dutsen tuntube da ke murƙushe waɗānda suka ƙi su ga darajarsa.

A ranar dokar Lahadi, kamar yadda aka wakilta a cikin Ishaya sura ta ashirin da bakwai, waɗānda “a dā ba mutane ba ne,” za su rera waƙar gonar inabin Ubangiji mai jan ruwan inabi. Waɗānnan muƙaloli sun sha bayyana cewa babu saƙo na uku idan babu saƙo na farko da na biyu. Dokar Lahadi ita ce saƙo na uku, kuma ranar dokar Lahadi ta ƙunshi tarihin saƙon farko da na biyu. A cikin sura ta ashirin da bakwai ta Ishaya, dokar Lahadi tana nuna zamanin da aka wakilta a cikin Daniyel sura ta dāya, sa’an nan kuma a cikin Daniyel surori na dāya zuwa uku. A annabce, ranar dokar Lahadi a cikin sura ta ashirin da bakwai tana nuna tarihin Satumba 11, 2001, lokacin da aka ba saƙon farko iko har zuwa dokar Lahadi mai zuwa nan ba da daɗewa ba.

Za mu ci gaba da nazarin waƙar da waɗānda aka fansa za su yi shela da ita a lokacin da zai kai ga lokacin da karuwar Roma za ta fara rera waƙarta, a talifi na gaba.

Sai na duba, ga kuma, Dan Rago yana tsaye a kan Dutsen Sihiyona, tare da mutum dubu dāri da arba’in da huɗu, waɗānda suke da sunan Ubansa a rubuce a goshinsu. Sai na ji wata murya daga sama, kamar ƙarar ruwaye masu yawa, kuma kamar ƙarar wata tsawa mai girma; na kuma

ji karar masu kafa molo suna kafa mololinsu. Suka raira kamar sabuwar waka a gaban kursiyin, da a gaban halittu hudu, da dattawa; ba kuwa wanda zai iya koyon wannan waka sai mutum dubu dari da arba'in da hudu kafai, wadanda aka fansa daga duniya. Wadannan su ne wadanda ba su kazantu da mata ba; gama su budurwai ne. Wadannan su ne wadanda suke bin Dan Rago duk inda yake tafiya. An fashi wadannan daga cikin mutane, su zama nunan fari ga Allah da kuma ga Dan Rago. A bakinsu kuwa ba a sami rudu ba; gama su marasa aibi ne a gaban kursiyin Allah. Ru'ya ta Yohanna 14:1-5.